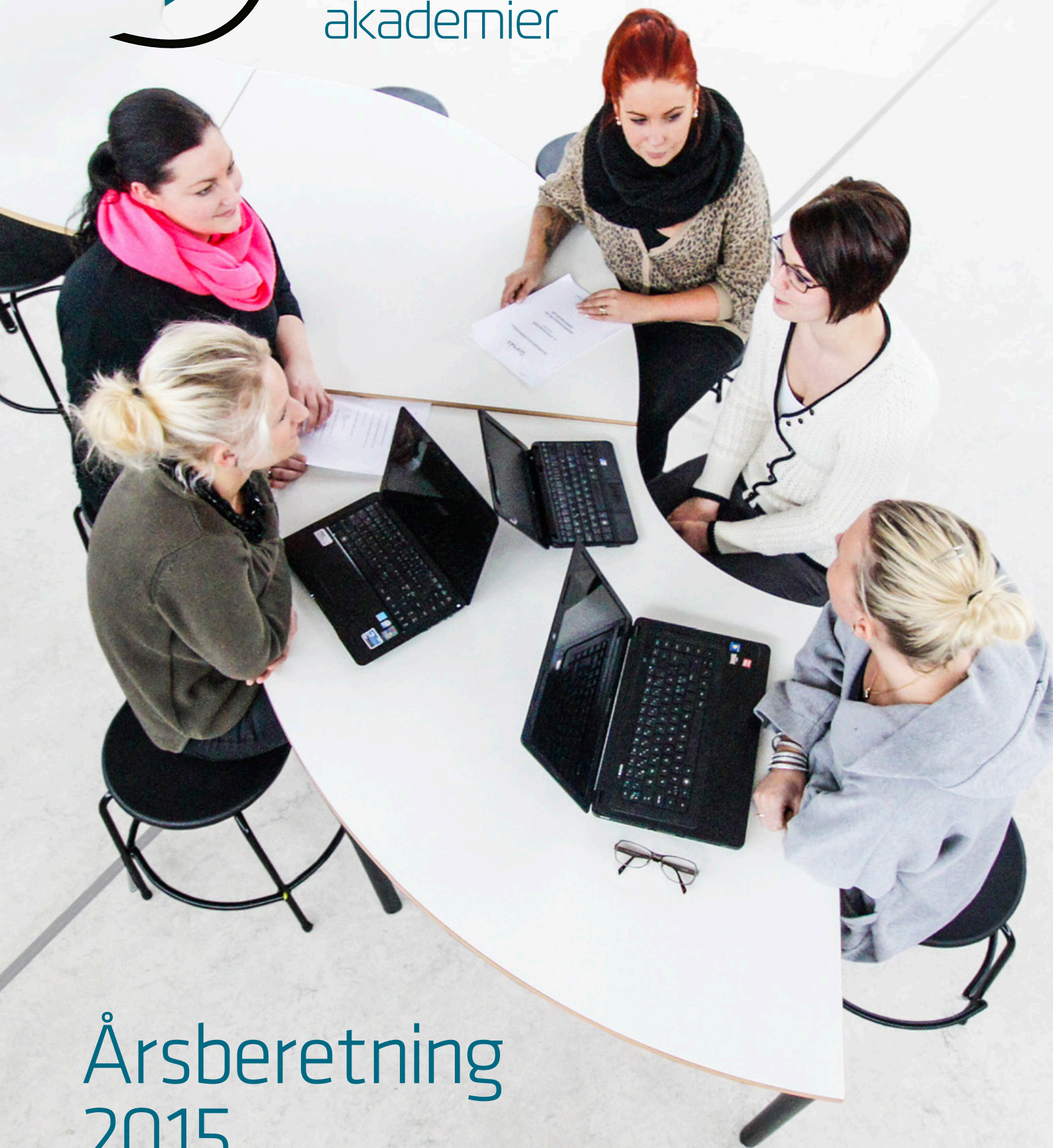

danske
erhvervs
akademier

Årsberetning
2015

Indholdsfortegnelse

Indledning	5
Politiske indsatser i 2015	6
Sket i året	8
Efter- og videreuddannelse	9
Forskning og udvikling på erhvervsakademierne	10
Erfaringer med praksisnær innovation	14
Nye uddannelser og udbud	16
Institutionsakkrediteringer	20
Det internationale arbejde	22
Strategien for Danske Erhvervsakademier	24
Erhvervsakademiernes årsdag 2015	26
Analyse: Erhvervsakademier uddanner til regionalt arbejdsmarked	29
Akademierne bygger	30
Danske Erhvervsakademiernes organisation	32
Udviklingsrådet for erhvervsakademisektoren	35
Sektoren i tal	36
Fakta om erhvervsakademierne	38
Hvem udbyder hvad?	40
Udbudssteder	42

Indledning

2015 var det første år med erhvervsakademiernes fælles sektorstrategi. De fem must win battles, som bestyrelse og rektorkollegium i fællesskab har sat op for sektoren, skulle udmøntes i konkrete initiativer. Det er sket i stor stil i løbet af året.

Som et led i strategien har erhvervsakademierne sammen med arbejdsmarkedets parter udviklet nye efteruddannelses tilbud især inden for det tekniske og produktionsrettede område, som er ved at blive søsat, og som vi har store forhåbninger til. Uddannelserne skal være med til at muliggøre, at produktion kan fastholdes i Danmark til gavn for vækst og velfærd, og derfor gør vi også en ekstra indsats for at gøre opmærksom på dem.

Et andet led i strategien er at sikre et tidssvarende videngrundlag under uddannelserne gennem den særlige forsknings- og udviklingsforpligtelse, som erhvervsakademierne fik ved udgangen af 2013. I vores forskningspolitiske papir 'Viden i anvendelse' er der sat ord på, hvordan erhvervsakademierne løfter denne opgave, og det blev også temaet for vores velbesøgte årssdag i september. Det er vigtigt for os, at ny og relevant viden kommer de studerende og virksomhederne til gode på en måde,

hvor uddannelserne samtidigt bevarer deres unikke praksisnære indhold.

Året blev også det første med dimensionering af nogle af uddannelserne på erhvervsakademierne. Som sektor støtter vi op om, at der ikke uddannes flere, end arbejdsmarkedet har brug for. Vi går derfor principielt ind for dimensioneringen, men mener stadig, at modellen virker skævvridende, og at den bør justeres. Et overudbud i Gedser skal ikke modsvares af et underudbud i Skagen, men dimensioneringsmodellens logik er desværre den modsatte. På erhvervsakademiområdet har vi regionale arbejdsmarkeder, derfor skal modellen decentraliseres, så arbejdsløshed blandt uddannede fra en uddannelse på en specifik institution fører til dimensionering på netop den institution.

I 2015 blev arbejdet med at finde ny finansiering af den videregående uddannelsessektor igangsat. Vi ser som sektor mange fordele ved det nuværende system og håber, at der tages højde for dem i et nyt system. For os er det vigtigt, at et nyt system anerkender forskellene i vilkår inden for den videregående uddannelsessektor, og at det giver stabile rammer for at udvikle optaget og undervisningen.

Peter Zinck

Formand for bestyrelsen
Danske Erhvervsakademier

Niels Egelund

Formand for rektorkollegiet
Danske Erhvervsakademier

Politiske indsatser i 2015

Dimensionering af uddannelserne

2015 blev året, hvor den forrige regerings dimensioneringsmodel skulle stå sin prøve. På grund af rekordoptaget i 2014 blev dimensioneringen af erhvervsakademiernes optag betydeligt større, end de officielle tal viste, hvilket kunne mærkes på optaget i 2015. Som sektor er vi alligevel for dimensionering af uddannelser, som systematisk ikke leder til beskæftigelse.

Dimensioneringsmodellen trænger imidlertid til at blive finjusteret, da den bl.a. bygger på en falsk præmis om, at Danmark er ét arbejdsmarked. Siden modellen blev fremlagt i 2015, har Danske Erhvervsakademier påpeget, at det ikke kan være meningen, at der skal uddannes for få i Gedser, fordi der bliver uddannet for mange i Skagen. Analyser viser, at erhvervsakademierne optager studerende lokalt, og at dimittenderne bliver i akademiernes optageområder efter endt uddannelse og står til rådighed for det stedlige erhvervsliv. Det har vi påpeget over for ministeren, uddannelsesordførerne og arbejds-

markedets parter og mødt forståelse for: Der synes imidlertid ikke at være politisk mod til at lave justeringerne, selvom det ikke ville ændre på størrelsen af den samlede dimensionering.

Finanslov 2016

På erhvervsakademiernes ministerområde stod det i lang tid uklart, hvor stor finanslovsbesparelsen ville blive. Helt frem til fremsættelsen af finansloven så besparelsen ud til at blive meget større end de udmeldte 2 procent hvert år i fire år: Over fire år skæres der 293 millioner fra erhvervsakademisektoren, og den varige besparelse er på 116 mio. kr. årligt ud af et samlet statstilskud på 1,5 mia. Det er en besparelse, der kan mærkes, og den kan ikke gennemføres alene ved besparelser på erhvervsakademiernes administrationer, som er blandt de mindste i uddannelsessektoren, eller på indkøb, som ikke fylder meget i budgetterne. Hovedudgiften er løn, og besparelsen må derfor hentes gennem anderledes tilrettelæggelse af undervisningen, større holdstørrelser, mindre

frafald og lignende.

Vi havde endvidere ønsket os en pulje med forsknings- og udviklingsmidler til brug for projektsamarbejder med universiteterne, men i lyset af besparelserne på finanslov 2016 var der ikke basis for det.

Taxameter

Den ny minister bebudede kort efter sommerferien et opgør med den gamle taxametermodel. Den forrige regering fik udarbejdet en rapport over omkostningerne ved at udbyde uddannelser, men den sagde ikke noget om, hvorvidt visse uddannelser var over- henholdsvis underfinansierede. I stedet pegede den på behovet for at træffe politiske valg.

Det er erhvervsakademisektorens forhåbning, at politikerne ikke stirrer sig blinde på universiteternes forhold og laver en løsning for alle med afsæt heri. Der er forskel på, om man er uddannelsestung eller forskningstung som institution, og der er også forskel på, om man tilbyder de studerende mange eller få timer med lærerdeltagelse, eller om man sætter

mange sammen i et auditorium eller op til 30 studerende sammen i et klasselokale. Det er afgørende for erhvervsakademiernes pædagogik, at vi kan fortsætte med vores praksisnære holdundervisning i både tekniske og merkantile fag. Vores budskab er derfor, at one-size ikke passer alle.

Nationale fora for uddannelsesudvikling

Erhvervsakademierne indgår sammen med arbejdsmarkedets parter i Udviklingsrådet for Erhvervsakademisektoren. En af rådets væsentligste opgaver er at rådgive erhvervsakademisektoren om udviklingen af vores uddannelser: Erhvervsakademiernes uddannelser er nationale og udvikles i sektorens uddannelsesnetværk. De eksisterende fora for dialog med omverdenen om uddannelserne knytter sig imidlertid til de individuelle institutioner. For at skabe en mere national dialog er der i 2015 igangsat et arbejde med at udvikle og etablere nationale, strategiske fora, som skal diskutere og give input til udviklingen af såvel eksisterende som nye uddannelser.

Sket i året

Confucius Classroom i Kolding

Efter 3 års forhandlinger blev Confucius Classroom indviet på Erhvervsakademi Kolding. Formålet er at drive det som kompetence- og formidlingscenter og være drivkraft for dansk-kinesiske aktiviteter på både regionalt, nationalt og internationalt niveau. Gail Xu Xiaoqing er blevet ansat som direktør og skal de næste to år stå for samarbejdet med Shanghai Finance University.

Rektorer tildeles ridderordenen

3 rektorer for erhvervsakademier blev i 2015 benådet med ridderkorset af Dannebrogordenen. Det er Lis Randa, rektor for Erhvervsakademi Dania, Ole Gram-Olesen, rektor for Cphbusiness og Ingo Østerskov, rektor for Erhvervsakademi København.

40 år i statens tjeneste

I august kunne rektor på Erhvervsakademi Dania fejre 40 års jubilæum i staten. Lis Randa har været rektor for Erhvervsakademi Dania siden 2009, og før den tid var hun blandt andet inspektør ved Handelsskolen i Randers. Lis Randa har altid været meget interesseret i det internationale arbejde og var blandt andet med til at opbygge erhvervsuddannelser først i Estland, så Letland, Litauen, Bulgarien og til sidst i Sct. Petersborg.

Årets entreprenante uddannelsesinstitution 2015

Erhvervsakademi Sjælland blev i maj 2015 kåret som årets entreprenante uddannelsesinstitution 2015. Erhvervsakademiet har de sidste 3 år intensiveret arbejdet med at dygtiggøre studerende inden for innovation, entreprenørskab og iværksætteri. Som en del af indsatsen har erhvervsakademiet oprettet et Center for Entreprenørskab og Nytænkning. Centeret blev grundlagt med støtte fra Fonden for Entreprenørskab – Young Enterprise og bidrager til, at vores studerende får mulighed for at starte egen virksomhed parallelt med deres studie og får innovative og entreprenante redskaber med sig i deres uddannelse.

Markedsføringsøkonomer vinder international branding-konkurrence i Köln

Fem markedsføringsøkonomstuderende fra Erhvervsakademi Aarhus vandt fredag den 20. marts en konkurrence på Cologne Business School i Köln for deres rebranding af München lufthavn. Stor innovationshøjde og gode præsentationsteknikker, lød dommernes begrundelse. Konkurrencen University to Business, u2b, blev afviklet for femte år i træk i forbindelse med konferencen 'The Branding Challenge – The Power of Brands' i Köln den 19. til 20. marts 2015 og var udarbejdet af virksomheden Interbrand International, verdens førende konsulent- og reklamebureau med 33 kontorer i 27 lande.

Efter- og videreuddannelse

Udbud af efter- og videreuddannelse er et vigtigt indsatsområde for erhvervsakademierne, hvor udmøntningen af midlerne til kompetenceløft af faglærte har været i fokus i 2015. Et af formålene med VEU-midlerne er en øget aktivitet af efter- og videreuddannelse for faglærte inden for de tekniske og produktionsrettede fag. De forskellige indsætter udføres i et tæt samarbejde mellem institutionerne og arbejdsmarkedets parter gennem en række arbejdsgrupper under ministeriets VEU-indsats, der skal udarbejde forslag til nye akademiuddannelser.

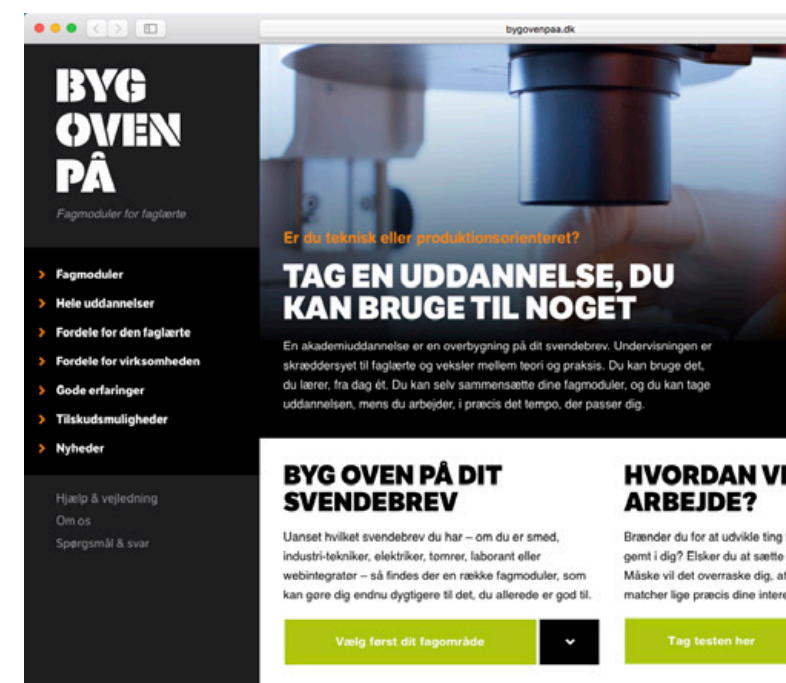
Nye akademiuddannelser

Teknologisk Institut kortlagde i efteråret 2014 barrierer og muligheder og pegede blandt andet på behovet for nye uddannelser. På den baggrund har erhvervsakademierne lavet 3 nye akademiuddannelser, som er udarbejdet i samarbejde med arbejdsmarkedets parter i VEU-arbejdsgrupperne. Akademiuddannelsen i automation og drift blev prækvalificeret og godkendt i 2015, og to akademier er klar til at byde de første hold velkomne i foråret 2016. Flere akademier og en professionshøjskole har efterfølgende søgt om udbud af uddannelsen og er blevet akkrediteret positivt, så den nu kan udbydes 5 steder i alt.

Københavns Erhvervsakademi har fået prækvalificeret og efterfølgende akkrediteret to nye akademiuddannelser i henholdsvis el-installation og VVS-installation. Et udbud i VVS-installation på Erhvervsakademiet Lillebælt er blevet positivt akkrediteret, og udbud af begge uddannelser er akkrediteret positivt på Erhvervsakademi Midtvest. Inden for bygge- og anlægsområdet er der udviklet to nye akademiuddannelser, som er prækvalificeret og afventer positiv akkreditering. Derudover vil der inden for miljøteknologi blive udarbejdet ny akademiuddannelse, som forventes prækvalificeret i foråret 2016.

Nedsættelse af deltagerbetaling

En væsentlig del af indsatsen er rettet mod nedsættelse af deltagerbetaling på de tekniske og produktionsrettede efteruddannelseskurser. Det er dermed blevet væsentligt billigere for studerende og virksomheder at deltage i efteruddannelse. Det er forventningen, at der med nye udbud og nedsat deltagerbetaling vil komme flere studerende, men det er endnu for tidligt at måle på effekten.

National kampagne

I november 2015 blev en national kampagne skudt i gang i regi af ministeriet. Kampagnen omfatter et site www.bygovenpaa.dk, hvor der er en række informationer om kurser, tilmelding, finansiering og eksempler på faglærte og virksomheder, der er i gang med efteruddannelse. Der er også udviklet et dialogværktøj til faglærte og virksomheder, som kan hjælpe til at afklare behovet for efteruddannelse. En anden del af kampagnen er opsøgende arbejde i virksomheder, der kommer til at løbe af stablen i foråret 2016.

Forskning og udvikling på erhvervsakademierne

– vi skaber resultatet, du kan bruge i praksis

Forskningspolitisk udvalg

Forsknings- og udviklingsaktiviteterne på erhvervsakademierne er centrale i forhold til at løfte uddannelsernes videngrundlag og skal gennem samarbejde med erhvervslivet medvirke til at skabe innovation og vækst i samfundet.

Opgaven er vigtig på mange parametre, og Danske Erhvervsakademier har derfor også valgt forskning og udvikling som en vigtig strategisk indsats i den fælles strategi. For at styrke det fælles arbejde har rektorkollegiet nedsat et forskningspolitisk udvalg, der skal være omdrejningspunktet om den fælles indsats. Udvalget skal blandt andet understøtte forningens strategiske arbejde, synliggøre erhvervsakademiernes rolle og styrker som videninstitutioner internt og eksternt og udarbejde overordnede rammer og principper for anvendt forskning, udvikling og innovation med respekt for de enkelte akademiers virkelighed.

Udviklingscheferne fra de 9 erhvervsakademier er medlemmer. På udvalgets første møde blev Hanne Troels Jensen fra Erhvervsakademi Aarhus valgt som formand og Jens Lautrup Nørgaard fra Erhvervsakademi Sjælland som næstformand.

Udvalget skød arbejdet i gang med et todages seminar, hvor der blev taget hul på en række væsentlige diskussioner. Alle akademierne præsenterede, hvordan de har organiseret arbejdet, hvordan projekter udvælges og kvalitetssikres samt største udfordringer og styrker. Derudover diskuterede udvalget fælles sprog og metode og ideer til fælles forskningsprojekt.

Viden i anvendelse

Det forskningspolitiske udvalg har udarbejdet en brochure om forsknings- og udviklingsarbejdet på erhvervsakademierne, der beskriver erhvervsakademiernes transformation fra at formidle viden til selv at producere viden, hvad vi vil, og hvilke muligheder og barrierer vi ser. I sektoren vil vi især gerne udvide vores samarbejde med andre videninstitutioner.

Erhvervsakademiernes forsknings-, udviklings- og innovationsprojekter skal være praksisnære, og med det mener vi:

- At de skal tage udgangspunkt i konkrete problemstillinger og være løsningsorienterede.
- At de skal involvere studerende, relatere sig til uddannelsernes videngrundlag og generere ny viden til uddannelserne og de studerende.
- At de skal involvere virksomheder og skabe værdi og innovation.
- At der skal ske et tilbageløb af viden til uddannelserne og til virksomheder og øvrige aftagere.

Viden i anvendelse blev præsenteret på erhvervsakademisektorens årsdag, hvor erhvervsakademiernes forskningsforpligtigelse og plads i videnlandskabet blev diskuteret. Hele publikationen kan hentes på Danske Erhvervsakademiers hjemmeside www.danskeerhvervsakademier.dk/wp-content/uploads/2015/09/Viden-i-anvendelse.pdf

danske
erhvervs
akademier

Viden i anvendelse

Forskning, udvikling og innovation på erhvervsakademierne

10 principper som kvalificerer forskningsprojekter på erhvervsakademierne:

- Projekterne skal være inden for Frascati-rammen
- Projekter skal skabe ny viden, ny værdi eller omsætte eksisterende viden i ny kontekst
- Projekterne skal følge anerkendt forskningsmetode
- Projekterne skal understøtte strategiske indsatsområder
- Projekterne skal understøtte videngrundlaget i uddannelsesuddbuddene
- Projekternes output skal kunne formidles og nyttiggøres
- Projekter bør udføres i samarbejde med nationale eller internationale videninstitutioner
- Projekter bør involvere institutionens videnmedarbejdere
- Projekter bør involvere studerende
- Projekter bør involvere en eller flere virksomheder

Eksempler på forsknings- og udviklingsprojekter

SInnDesign - Sustainable Innovation through Design | KEA

SInnDesign er et tværfagligt europæisk samarbejde, hvis formål er at udvikle undervisningsmateriale og værktøjer til systematisk integrering af bæredygtige overvejelser (miljømæssige, sociale og økonomiske) inden for byggematerialer, interiør- og tekstilbranchen. I projektet samarbejder KEA med Aalborg Universitet, Vienna Technical University, Gabriel, Montana, Fritz Hansen, m.fl.

Projekt Klasserumskultur | Erhvervsakademi MidtVest

Projekt Klasserumskultur har til formål at undersøge de studerendes baggrund, holdenes sammensætning, typer mv. samt deres opfattelse af klasserumskulturen (herunder indlæringsmiljøet) for på baggrund heraf – i dialog med studerende og undervisere – at udvikle aktionsområder, som fremmer en klasserumskultur, der kan inkludere og engagere en differentieret studentermasse. Projektet udføres i samarbejde med Syddansk Universitet, og det metodiske udgangspunkt tager afsæt i aktionsforskning. Hermed inddrages ikke kun de studerendes egen oplevelse af deres situation, men også udbredte teoridannelser vedrørende blandt andet ungdomskultur og uddannelsesvalg.

Udvikling af perifere områder fra et ungperspektiv | Erhvervsakademi Dania

Projektet omhandler unge og yngre voksnes tilhørsforhold til det sted, de kommer fra, og ved hjælp af interviewmateriale med unge, studerende og tilbageflyttere til Skive eller Mariagerfjord kommune undersøger projektet bl.a. behovet for human kapital i perifært beliggende områder, samt hvordan yngre voksne opfatter og oplever livet på disse kanter. Desuden bidrager projektet med konkrete forslag til samt kvalificerer debatten om yderområdernes fremtid ift. bosætning og steds kvalitet. Projektet er en erhvervs-ph.d. i samarbejde mellem Erhvervsakademi Dania, Skive Kommune, Mariagerfjord Kommune og Aalborg Universitet.

Energiteknisk bæredygtighedsoptimering | Erhvervsakademi SydVest

Den overordnede målsætning med projektet er at skabe ny viden, som kan føre til nye energitekniske og bæredygtige innovationer og medvirke til at øge antallet af vækstvirksomheder og dermed bidrage til at skabe nye arbejdspladser. Projektet har fokus på energi- og økonomisk bæredygtighedsoptimering - dvs. en driftsøkonomisk betragtning som funktion af anlægsinvestering i bygningers isolering med inddragelse af livscyklus-baserede påvirkninger. Projektet har fokus på ny viden i multidisciplinært samarbejde og udføres med inddragelse af studerende og i samarbejde med blandt andet Roust Spær, Beton-element, CHR Concrete, IBF og Bramming Plast Industri.

Erfaringer med praksisnær innovation

I 2012 afsatte regeringen 40 millioner kroner til praksisnær innovation på professionshøjskoler og erhvervsakademier med det formål at understøtte udvikling og innovation i virksomhederne og bidrage til de studerendes innovationskapacitet. Alle projekter er derfor udført i et samarbejde mellem virksomheder, studerende og undervisere og med udgangspunkt i konkrete, praktiske udfordringer i virksomhederne.

Erhvervsakademi Aarhus har i samarbejde med Professionshøjskolen Sjælland indsamlet erfaringer med projekterne i begge sektorer – i alt 9 erhvervsakademier, 7 professionshøjskoler og Danmarks Medie- og Journalisthøjskole har deltaget.

Projektet er mundet ud i en systematisk erfaringsopsamling og analyse, men også helt konkrete anbefalinger til samarbejder af den type. Analysen centrerer sig om projektlederne fra uddannelserne, de studerende og virksomhederne. En væsentlig konklusion er, at der skal etableres et ligeværdigt samarbejde.

De 9 konkrete anbefalinger retter sig også mod de 3 grupper:

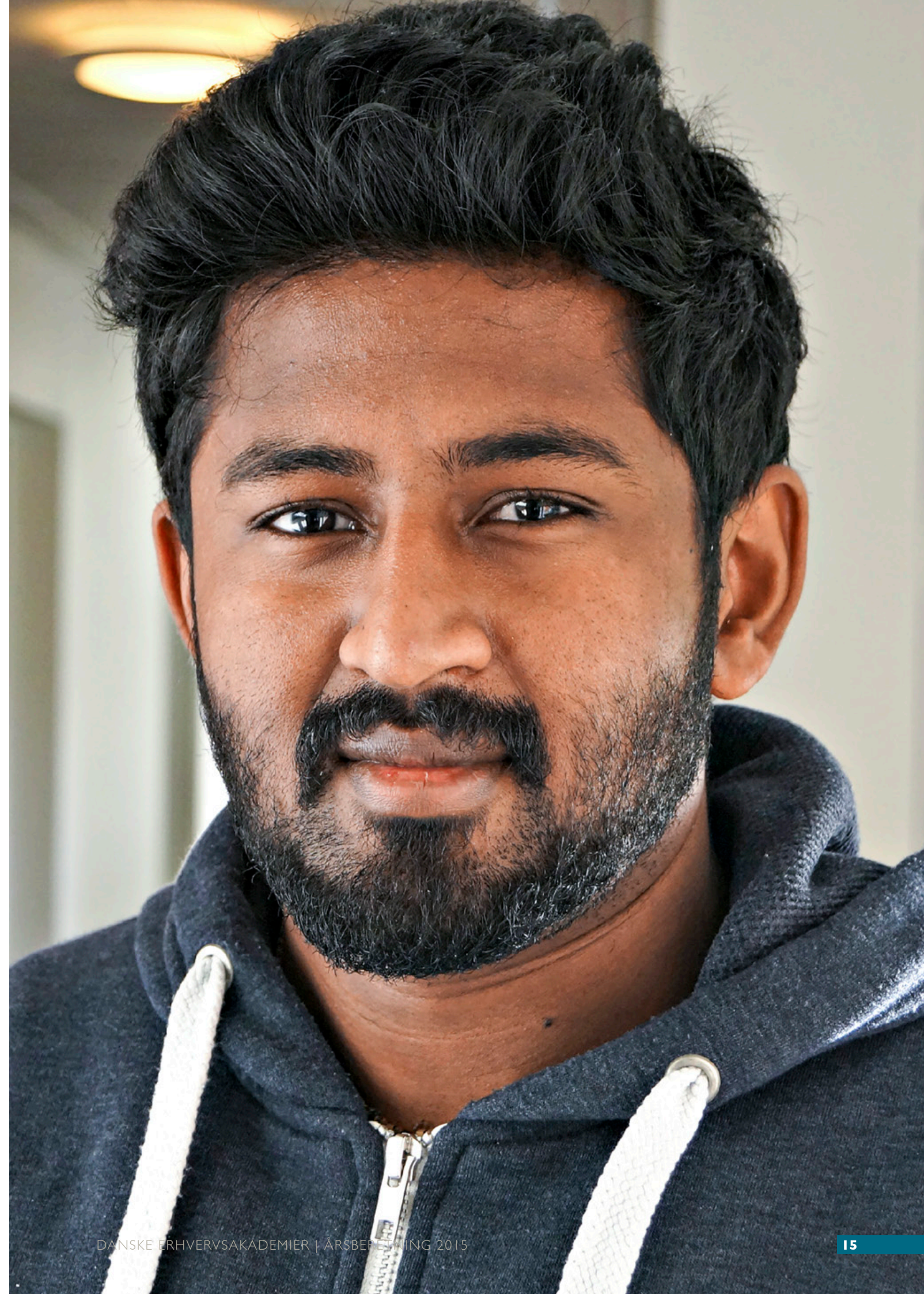
1. Tag projektledelsen, hav viden om innovation, eller få hjælp fra andre
2. Tænk strategisk, når du kontakter en organisation
3. Grib potentialet for uddannelsesudvikling
4. Hjælp og guid studerende
5. Skab relevans for studerende
6. Bring studerendes innovative kompetencer i spil
7. Brug din faglighed til at kvalificere organisationens udfordring
8. Giv organisationen en aktiv rolle
9. Hav som mål at udfordre organisationen med ny viden og inspirere til handling

Et sidste resultat af projektet er en værktøjsbog, hvor erhvervsakademierne fortæller om deres erfaringer, og studerende og virksomheder supplerer med egne synspunkter. Bogen giver indsigt i:

- Design Thinking eksemplificeret i ni cases
- Ni forskellige virksomheder, der har samarbejdet med ni erhvervsakademier
- Ni modeller og redskaber, der kan hjælpe og understøtte en innovativ proces

Fakta

Analysen, anbefalingerne og værktøjsbogen kan findes på www.danskeerhvervsakademier.dk/praksisnaerinnovation/ og www.danskeerhvervsakademier.dk/vaerktoejsbog

Nye uddannelser og udbud

Når et erhvervsakademi ønsker at udbyde en ny uddannelse eller oprette et nyt udbud, skal det først prækvalificeres. Prækvalifikationen skal sikre, at en ny uddannelse eller et nyt udbud er relevant for arbejdsmarkedet og dækker et behov i det samlede uddannelsesudbud. Et uafhængigt råd laver vurderingen og afgiver indstilling til ministeren, der træffer afgørelse.

Hvis ansøgningen imødekommes, skal uddannelsen/udbuddet efterfølgende akkrediteres. Hvor prækvalifikationen skal sikre behovet for uddannelsen eller udbuddet, skal akkrediteringen vurdere kvaliteten og kvalitetssikringen, herunder hvordan uddannelses/udbuddet videngrundlag sikres.

I 2015 har erhvervsakademierne indsendt 53

ansøgninger om prækvalifikation af et nyt udbud og 3 ansøgninger om nye uddannelser. Erhvervsakademierne har særligt haft fokus på at styrke efter- og videreuddannelsesområdet. Ansøgningerne fordeler sig således med 32 ansøgninger om nye udbud af akademiuddannelser, 1 diplomuddannelse, 7 erhvervsakademiuddannelser og 13 professionsbacheloruddannelser. Der er tale om både nye udbud af eksisterende uddannelser, nye udbud af nye uddannelser og dublering af eksisterende udbud på et erhvervsakademi.

En stor del af de udbud, der er blevet akkrediteret i 2015, er de nye akademiuddannelser inden for el- og VVS-installation, automation og drift og energiteknologi.

Prækvalifikation af nye udbud i 2015

Godkendt (skal ikke akkrediteres)	2
Foreløbigt godkendt (skal akkrediteres inden endelig godkendelse)	35
Afslag	7
Ikke færdigbehandlet	9
Ansøgninger i alt	53

Akkreditering af nye udbud i 2015

Positiv	17
Afslag	2
Ansøgninger i alt	19

Ny deltidsuddannelse i automation og drift starter op

I 2014 blev den nye deltidsuddannelse i automation og drift prækvalificeret, og i 2015 blev uddannelsen og de søgte udbud akkrediteret positivt. Fire erhvervsakademier er blevet akkrediteret til at udbyde den, det er Erhvervsakademi Midtvest i Herning, Erhvervsakademi SydVest i Esbjerg, Erhvervsakademi Kolding og KEA. Akademiuddannelsen i automation og drift har til formål at kvalificere den uddannede til selvstændigt at kunne bidrage til udvikling af nye produkter, pro-

duktionsmetoder og forretningsmodeller inden for automation og drift i den industrielle produktion og offshore.

De første studerende optages på uddannelsen i foråret 2016.

Godkendelse af nye akademiuddannelser

En vigtig del af trepartsaftalens *1 mia. kr. til mere og bedre voksen- og efteruddannelse* er målrettet større aktivitet af efter- og videreuddannelse inden for de tekniske og produktionsrettede erhverv. Som et led i udmøntningen har erhvervsakademierne ud-

viklet akademiuddannelser på deltid i el-installation, VVS-installation, byggekoordination og byggeteknologi. En rapport fra Teknologisk Institut fra efteråret 2014 om barrierer og behov for efter- og videreuddannelse viste blandt andet, at der er behov for nye efteruddannelses tilbud inden for netop disse fagområder. De to installatøruddannelser er da også godkendt i prækvalifikation og positivt akkrediteret, og Erhvervsakademiet Lillebælt og Erhvervsakademi Midtvest har fået udbuddet i VVS-installation positivt akkrediteret, mens Erhvervsakademi Midtvest også har fået udbuddet i el-installation positivt akkrediteret. De to uddannelser inden for byggeområdet er prækvalificeret og afventer positiv akkreditering.

El-installation

Formålet med akademiuddannelsen i el-installation er at kvalificere de studerende til selvstændigt at kunne varetage arbejde med at projektere, installere og varetage driften af systemer inden for stærkstrømsteknik. EL-installatøren kan lede installationstekniske projekter og håndtere et autorisationsmæssigt ansvar. Desuden kan man projektere, tilrettelægge og styre udførelsen af el-tekniske installationer, bygningsautomatik og mindre automatiske anlæg med anvendelse af den nyeste teknologi.

VVS-installation

Formålet med uddannelsen er at kvalificere til selvstændigt at kunne varetage arbejde med at projektere, installere samt varetage driften af systemer inden for gas og VVS. Efter endt uddannelse kan man lede installationstekniske projekter og håndtere et autorisationsmæssigt ansvar. VVS-installatøren kan projektere, tilrettelægge og styre udførelsen af gas- og vvs-tekniske anlæg og installationer med anvendelse af den nyeste teknologi.

Byggekoordinator

Uddannelsen har til formål at opkvalificere byggepladsens mellemledere for at kvalificere og optimere byggeprocesser og -projekter. Formålet er at imødekomme og afhjælpe nogle af de udfordringer, bygge- og anlægsbranchen står overfor i kraft af en stigende

kompleksitet i byggesagerne og deraf et øget behov for koordinering og optimering af processerne på byggepladsen for fortsat at kunne levere en høj produktivitet og kvalitet i byggeoplysningerne.

Byggeteknologi

Uddannelsen har til formål at opkvalificere medarbejdere og mellemlederes tekniske viden inden for byggematerialer, byggeteknik, bygningsfysik og -konstruktioner. Desuden skal uddannelsen give medarbejdere og mellemledere indblik i relevant jura og kommunikative kompetencer til brug på byggepladsen.

Akkreditering af eksisterende udbud

Det danske akkrediteringssystem omfatter akkreditering af eksisterende uddannelser, hvor et fagligt panel vurderer uddannelsernes kvalitet ud fra fastsatte kriterier på baggrund af en selvevalueringsrapport og et besøg på uddannelsen. Akkrediteringsrådet træffer afgørelse om akkrediteringen.

- **Positiv akkreditering:** Uddannelsen vurderes samlet set at leve op til akkrediteringskriterierne og godkendes for en 6-årig periode.
- **Betinget positiv akkreditering:** Uddannelsen lever ikke fuldt ud op til alle kriterierne, og Akkrediteringsrådet vurderer samtidig, at uddannelsen vil kunne rette op på forholdene inden for en kortere tidsperiode. Rådet angiver en tidsplan for, hvornår forholdene skal bringes i orden.
- **Afgørelser om afslag på akkreditering:** Uddannelsen vurderes samlet set ikke at leve op til akkrediteringskriterierne, og uddannelsen lukkes.

I 2015 er der blevet akkrediteret i alt 10 udbud af eksisterende uddannelser på forskellige erhvervsakademier. Det drejer sig om bygningskonstruktør, multimediedesigner, handelsøkonom, finansbachelor og datamatiker. 6 udbud har fået en positiv akkreditering, mens 4 er blevet betinget positivt akkrediteret.

Institutionsakkrediteringer

Københavns Erhvervsakademi (KEA)

I 2015 blev den første institutionsakkreditering af et erhvervsakademi afgjort. Akkrediteringsrådet tildelte KEA en betinget positiv institutionsakkreditering på deres møde den 25. marts 2015.

I den akkrediteringsrapport, der dannede grundlag for Akkrediteringsrådets afgørelse, havde akkrediteringspanelet blandt andet vurderet, at KEA har udviklet et kvalitetssikringssystem, som er velfungerende i praksis og baseret på en klar og tydelig organisering af kvalitetssikringsarbejdet, og som sikrer de enkelte uddannelsers kvalitet og relevans. KEA's kvalitetssikringssystem er baseret på klare standarder for, hvornår der foreligger utilfredsstillende kvalitetsmæssige forhold, som kræver handling. Kvalitetsstandarderne har bidraget til et overskueligt og enkelt kvalitetssikringssystem, som alle relevante medarbejdere på KEA er bekendt med og arbejder efter. Akkrediteringspanelet vurderede dog også, at der var mindre velfungerende områder i kvalitetssikringssystemet i relation til uddannelsernes videngrundlag og uddannelsernes niveau og indhold.

I relation til kvalitetssikring af uddannelsernes videngrundlag var vurderingen, at KEA skal sikre sig, at der er fora for strategisk drøftelse af de enkelte uddannelsers videngrundlag og videnbehov samt faste procedurer for kvalitetssikring af uddannelsernes projekter. Med hensyn til kvalitetssikringen af uddannelsernes niveau og indhold vurderede akkrediteringspanelet, at KEA bør udvikle et koncept, som i højere grad sikrer, at hver enkelt uddannelse bliver

evalueret tilstrækkeligt dybtgående.

Det er Rådets vurdering, at KEA kan rette op på de mindre velfungerende områder i relation til sikring af uddannelsernes videngrundlag og uddannelsernes niveau og indhold inden for en kortere periode.

Erhvervsakademi Aarhus

Erhvervsakademi Aarhus har i 2015 været igennem institutionsakkreditering med besøg af akkrediteringspanelet i marts og juni. Efter det første besøg udvalgte panelet 4 såkaldte audit trails, som er områder, de ønskede at gå i dybden med. Det var

- Kvalitetssikring af de enkelte uddannelsers videngrundlag
- Studenterevalueringer; hvordan de planlægges, gennemføres og anvendes på institutionen
- Kvalitetssikring af uddannelserne med hensyn til frafald og gennemførelse, samt hvordan der arbejdes med nøgletal
- Sikring af uddannelsernes relevans bl.a. gennem monitorering af beskæftigelse og dialog med aftagere og dimittender

Erhvervsakademiet har haft akkrediteringsrapporten i høring med en indstilling til positiv akkreditering. I rapporten vurderer panelet kvalitetssystemet meget positivt: "Samlet set er kvalitetssikringsarbejdet på Erhvervsakademi Aarhus kendetegnet ved at være udviklingsorienteret, velintegreret og inkluderende i

forhold til ansatte og studerende. Kvalitetssystemet er gennemprøvet og velfungerende og sikrer systematisk uddannelsernes kvalitet og relevans. På den baggrund indstilles Erhvervsakademi Aarhus til positiv institutionsakkreditering". Akkrediteringsrådet fulgte indstillingen og traf på deres møde den 14. januar 2016 beslutning om positiv akkreditering. Erhvervsakademi Aarhus overtager dermed det fulde ansvar for at sikre og udvikle kvaliteten af uddannelserne på institutionen de kommende seks år.

Erhvervsakademi Sjælland

Erhvervsakademi Sjælland er som det tredje erhvervsakademi i gang med institutionsakkreditering. Akademiet indsendte selvevalueringsrapporten den 4. maj 2015 og har haft besøg i juni og oktober. På Erhvervsakademi Sjælland valgte panelet at gå i dybden med følgende emner på deres andet besøg:

- Sammenhæng i kvalitetssikringssystemet: Formålet var at belyse sammenhængen i kvalitetssikringssystemet med udgangspunkt i kvalitetssikringsværktøjet 'Hånd i Hanke'.
- Kvalitetssikring af videngrundlag: Hvordan kvalitetssikrer erhvervsakademiet de enkelte uddannelsers videngrundlag, herunder hvordan institutionen skaber overblik over de enkelte uddannelsers videnbehov.

- Gennemførelse og frafald på grunduddannelserne: Hvordan arbejder erhvervsakademiet med nøgletal som en del af kvalitetssikringssystemet, herunder informationsflowet i systemet.
- Kvalitetssikring af uddannelsernes relevans: Hvordan arbejder erhvervsakademiet med at sikre uddannelsernes relevans, herunder hvordan institutionen indgår i løbende dialog med relevante aftagere om uddannelsernes relevans på arbejdsmarkedet, og hvordan institutionen anvender den viden om uddannelsernes relevans, som institutionen får gennem dialogen med bl.a. uddannelsesudvalg, ekspertudvalg og dimittender.

Akkrediteringsinstitutionen skal nu udarbejde en rapport med panelets vurderinger og en indstilling, som Akkrediteringsrådet skal behandle på deres møde i juni 2016.

Institutionsakkrediteringer i 2016

De resterende erhvervsakademier skal gennem deres institutionsakkreditering i 2017. Det drejer sig om Erhvervsakademi Dania, Erhvervsakademi Kolding, Erhvervsakademi MidtVest, Erhvervsakademi Sydvest, Cphbusiness og Erhvervsakademiet Lillebælt.

Vil du vide mere?

På Danmarks Akkrediteringsinstitutions hjemmeside kan du følge processen for institutionsakkrediteringer og finde selvevalueringer, akkrediteringsrapporten og den endelige afgørelse.

Se www.akkr.dk/akkreditering/institutionsakkreditering/

Det internationale arbejde

Det er vigtigt for erhvervsakademierne at give så mange studerende som muligt internationale kompetencer. Det kan ske ved at sende dem på studie- eller praktikophold i udlandet eller ved at skabe et internationalt miljø på institutionen. Alle erhvervsakademierne arbejder målrettet med internationalisering, og det er også en del af Danske Erhvervsakademiers fælles strategi.

Strategien

Det internationale udvalg har i det forløbne år haft stort fokus på arbejdet med at udmønte den fælles strategi bedst muligt. En række indsatser udføres af de enkelte akademier, men udvalget har valgt i

samarbejde med Erhvervsakademi Dania, der er ansvarlig for denne must win battle, at fokusere den fælles indsats på internationale sommerskoler for danske studerende og uddannelseseksport. Desuden har akademierne som supplement valgt også at fokusere på fastholdelse af internationale dimittender, et område som er prioriteret politisk.

I det internationale udvalg er der ved at blive samlet et udbudskatalog af sommerskoler og skræddersyede kortere moduler, som skal kunne deles i institutionerne i mellem. Der er et stort arbejde forbundet med at udforme programmerne, dels i forbindelse med at udforme programmerne, dels i forhold til planlægning af deltagelse af egne undervisere, dels i forhold til planlægning af samarbejdet med udenlandske part-

neruniversiteter og deres undervisere. Det er derfor oplagt, at akademierne arbejder sammen, så studerende fra flere institutioner får mulighed for at deltage, og så man kan trække på hinandens erfaringer. I forhold til uddannelseseksport har det internationale udvalg nedsat en arbejdsgruppe, der i samarbejde med efter- og videreuddannelseschefen afsøger muligheder for både onshore og offshore uddannelseseksport.

Uddannelseseksport kan ske i form af:

- Onshore skræddersyede moduler i Danmark som supplement til hele uddannelser udbudt på engelsk
- Øget tiltrækning af udenlandske betalingsstuderende til internationale uddannelser
- Online moduler eventuelt i en fælles portal
- Deltidsmoduler med blended learning
- Fælles sommerskoler for udenlandske studerende i Danmark

Arbejdet i det internationale udvalg

Ud over arbejdet med udmøntning af strategien har det internationale udvalg arbejdet med en række andre emner.

I oktober 2015 afholdt det internationale udvalg for første gang et 12-12 seminar for internationale medarbejdere. Der deltog ca. 40 medarbejdere fra næsten alle erhvervsakademierne, og der var oplæg fra Styrelsen for Videregående Uddannelser om internationalisering på de danske videregående uddannelsesinstitutioner med særligt fokus på erhvervsakademierne og om internationalt netværk og fastholdelse af internationale medarbejdere ved Tiny Maerschalk, Head of International Community, Erhverv Aarhus. Derudover var seminaret organiseret med en lang række workshops, hvor deltagerne fik mulighed for at diskutere og erfaringsudveksle om blandt andre fastholdelse af full degree-studerende, oversøiske samarbejder med universiteter og praktik i udlandet.

Desuden er der et par akademier, som har slået sig sammen om at lave et fælles markedsføringsfremstød.

KEA, Cphbusiness og Erhvervsakademi Aarhus har således lavet fælles markedsføringsmateriale, som blev afprøvet på messer i både Tyrkiet og Canada. Flere akademier overvejer et lignende samarbejde.

Samarbejde på tværs af sektorerne

I 2015 har der været et enestående samarbejde mellem de videregående uddannelsessektorer, idet to initiativer blev gennemført i fællesskab. For det første har erhvervsakademierne sammen med professionshøjskolerne og universiteterne udarbejdet et fælles Code of Conduct for udbud af videregående uddannelse til internationale studerende. Heri fastsættes blandt andet god skik for information om uddannelser, samarbejde med udenlandske agenter og kvalitet og service. Alle rektorerne for erhvervsakademierne og de øvrige sektorer har underskrevet den fælles Code of Conduct. For det andet har erhvervsakademierne sammen med de andre 5 sektorer inden for de videregående uddannelser slået sig sammen for at komme med en alternativ løsning for den videre drift samt finansiering af studyindandmark.dk – den fælles markedsføringsportal, som p.t. er drevet af Styrelsen for Videregående Uddannelser. På baggrund af den fælles henvendelse blev alle sektorer inviteret til et møde med direktøren for Styrelsen for Videregående Uddannelser, hvor stenene for det fremtidige samarbejde blev lagt.

Ny formand

Formanden for det internationale udvalg var på valg i 2015 og ønskede ikke at fortsætte. Chef for KEA Student Affairs & Services, Eva Valcke, blev valgt som ny formand. Tidligere formand, Søren Haahr fra Erhvervsakademi Sydvest, fortsætter som næstformand.

Der er også kommet et nyt medlem af udvalget, da Erhvervsakademi Dania har ansat en international chef. Det er Lise Bøggild-Jacobsen, der har arbejdet med internationalisering i mange år, blandt andet på Professionshøjskolen VIA og på universitetet i Maastricht.

Strategien for Danske Erhvervsakademier

Ved udgangen af 2014 vedtog Danske Erhvervsakademiers bestyrelse og rektorkollegium en fælles strategi for hele erhvervsakademisektoren. Strategien er treårig og gælder til 2017. Strategien har 5 områder, hvor erhvervsakademierne vil samarbejde om at løfte en række indsætter, der såkaldte must win battles:

1. Forskning og udvikling
2. Efter- og videreuddannelse
3. Synlighed
4. Internationalisering
5. Samordning af uddannelser

Hvert område har tilknyttet en rektor, der er ansvarlig for at sikre fremdrift i indsætterne og holde rektorkollegiet og bestyrelsen orienteret og indstille til eventuelle fælles beslutninger. For nogle af områderne er der en koordineret indsats knyttet til et udvalg eller netværk, mens andre mere er præget af samarbejder på tværs af enkelte akademier. Aktiviteterne for forskning og udvikling, efter- og videreuddannelse og internationalisering er beskrevet i særskilte afsnit.

Synlighed

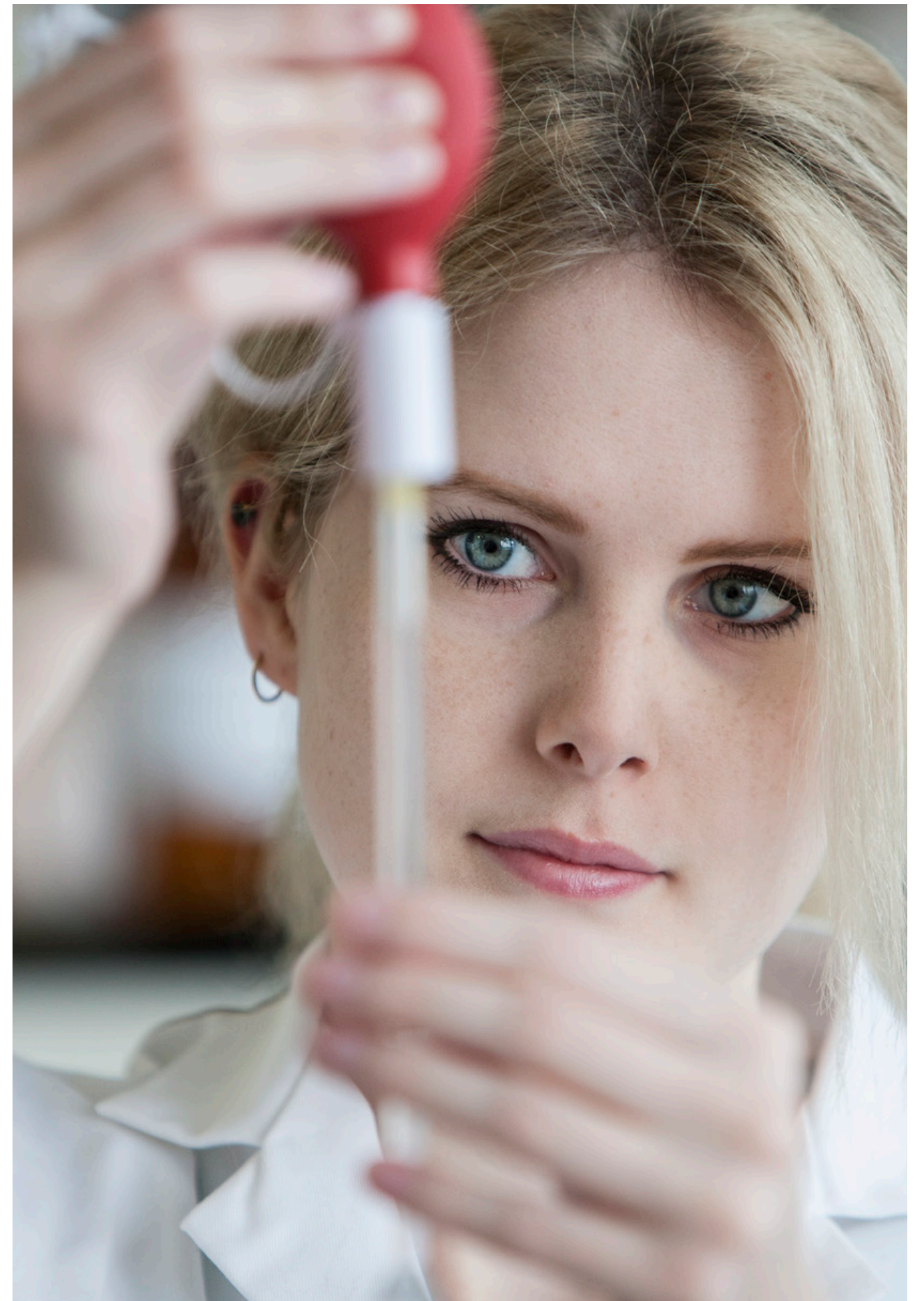
Ønsket er at øge erhvervsakademiernes synlighed i befolkningen og hos politikere, embedsfolk og andre interessenter. Der er i 2015 gennemført en

omfattende baselinemåling af bl.a. hjulpet og uhjulpet kendskab til sektoren. Målingen skal være afsættet for udvikling af specifikke initiativer, der kan øge kendskabet.

En del af indsætterne vil desuden koncentrere sig om at formidle den fælles kernefortælling kontrolleret og ukontrolleret gennem at promovere tal og historier om erhvervsakademierne, promovere eksperter i medierne og skabe medieomtale af en fælles konkurrence om årets praktiksted.

Samordning af uddannelser

Samordning af uddannelser er vigtigt for at kunne opretholde et passende uddannelsesudbud både i de større og mindre byer og dermed sikre gode uddannelsesmuligheder til de unge og arbejdskraft til det lokale erhvervsliv. Samordningen er ikke koordineret på nationalt niveau, men finder sted på de enkelte akademier og akademierne imellem. Det kan være ved at udbyde fælles valgfri moduler, samarbejde om en uddannelse og om e-læring. I forhold til e-læring udbygges samarbejdet løbende, blandt andet gennem SmartLearnings aktiviteter, men det var også et tema for bestyrelsens og rektorkollegiets fælles møde i december, om hvordan akademierne kan udnytte mulighederne for e-læring, lære af hinandens good practice og samarbejde om at udbygge området.

Erhvervsakademiernes årssdag 2015

I slutningen af september afholdt Danske Erhvervsakademier årssdagen i samarbejde med arbejdsmarkedets parter i Udviklingsrådet. Årets emne var erhvervsakademiernes forskningsforpligtigelse, og det trak mange deltagere til, der måtte sidde tæt i salen hos LO, hvor årssdagen blev afholdt.

Erhvervsakademierne kan betragtes som den nye elev i klassen for videregående uddannelser med forskningsforpligtigelse. Erhvervsakademiernes årssdag 2015 blev således en afprøvning af, om de andre i klassen nu også ville lege med. Det kunne vi konstatere, at de heldigvis gerne ville.

Med årssdagens tema blev der sat fokus på erhvervsakademiernes forskning og udvikling, og om hvordan det nu er med det, vi skal, som de andre har gjort længe, og som vi skal gøre på vores egen måde. Dagens oplæg og debatter bragte deltagerne helt tæt på, hvad det er, erhvervsakademierne kan og vil inden for det felt.

Uddannelses- og forskningsminister Esben Lunde Larsen (V) udtrykte i sin tale til årssdagen helhjertet støtte til erhvervsakademierne og den rolle, de spiller i forhold til regional uddannelse, samarbejde med erhvervslivet og vækst. I forhold til forskning ser ministeren erhvervsakademiernes primære rolle som dem, der kan bringe viden i anvendelse. Formand for bestyrelsen i Danske Erhvervsakademier Peter Zinck kom i sin tale også ind på, at erhvervsakademiernes rolle netop er at fungere som bindeled mellem forskningen og virksomhederne. Erhvervsakademierne er midt i en stor omstillingsproces fra uddannelsesinstitution til videninstitution, med forholdsvis nye krav til forskning, institutionsakkreditering og lektorbedømmelser. Alt sammen noget, der er med til at løfte videngrundlaget for uddannelserne. Derfor har Danske Erhvervsakademier også prioriteret forskning og udvikling i den fælles strategi og nedsat et forskningspolitisk udvalg. På dagen blev sektorens forskningspolitiske papir, 'Viden i anvendelse', lanceret. Formanden for udvalget Hanne Troels Jensen, der er forsknings- og udviklingschef på Erhvervsakademi Aarhus, bragte deltagerne tæt på, hvordan erhvervsakademierne opfatter erhvervsakademiernes forskning. Forsknings- og udviklingsaktiviteterne er en komponent af mange, men fungerer som det, der binder udviklingen af uddannelserne og samarbejdet med virksomhederne sammen. I et ideelt projekt

skal der indgå undervisere, studerende, andre institutioner, funding og virksomheder.

Hvordan er det så, vi gør det?

Som ny elev, der skal vise sit værd, skal man ikke kun tale om, hvad man kan og vil, man skal også vise det. Rektor på Københavns Erhvervsakademi Ingo Østerskov fortalte om overvejelserne om, hvordan erhvervsakademierne sammen kan præsentere og formidle resultaterne af de mange spændende projekter. Formidlingen af projekterne skal give værdi både internt til undervisere og studerende, men også eksternt til virksomheder og interessenter. For at komme et spadestik dybere med, hvordan forskningen foregår på erhvervsakademierne, var der præsentation af fire forskellige projekter. Det var kendetegnende for dem alle, at de tog udgangspunkt i konkrete problemstillinger, og at der var inddragelse af undervisere, studerende, virksomheder og universitetsforskere.

Hvem vil lege?

Paneldebatten med Ejner K. Holst (LO), Mette Fjord Sørensen (Dansk Erhverv), Thomas Sinkjær (Velux Fonden), Kim Brinckman (Københavns Universitet) og Niels Egelund (formand for rektorkollegiet) viste, at andre gerne vil lege med. Der er opbakning til erhvervsakademiernes rolle som dem, der kan omsætte den tunge forskningsviden til anvendelse i uddannelse og virksomheder, og der er ingen tvivl om, at der kan leges endnu mere. Fra arbejdsmarkedets parter var der fælles fodslag om, at erhvervsakademierne ikke skal blive akademiseret, men trække på den viden, der produceres på universiteter og andre forskningsinstitutioner.

I paneldebatten med Christine Antorini (S), Eva Flyvholm (EL) og Marlene Harpsøe (DF) blev der også givet politisk opbakning til erhvervsakademiernes rolle i videnlandskabet og støtte til samarbejdet mellem erhvervsakademier og universiteter.

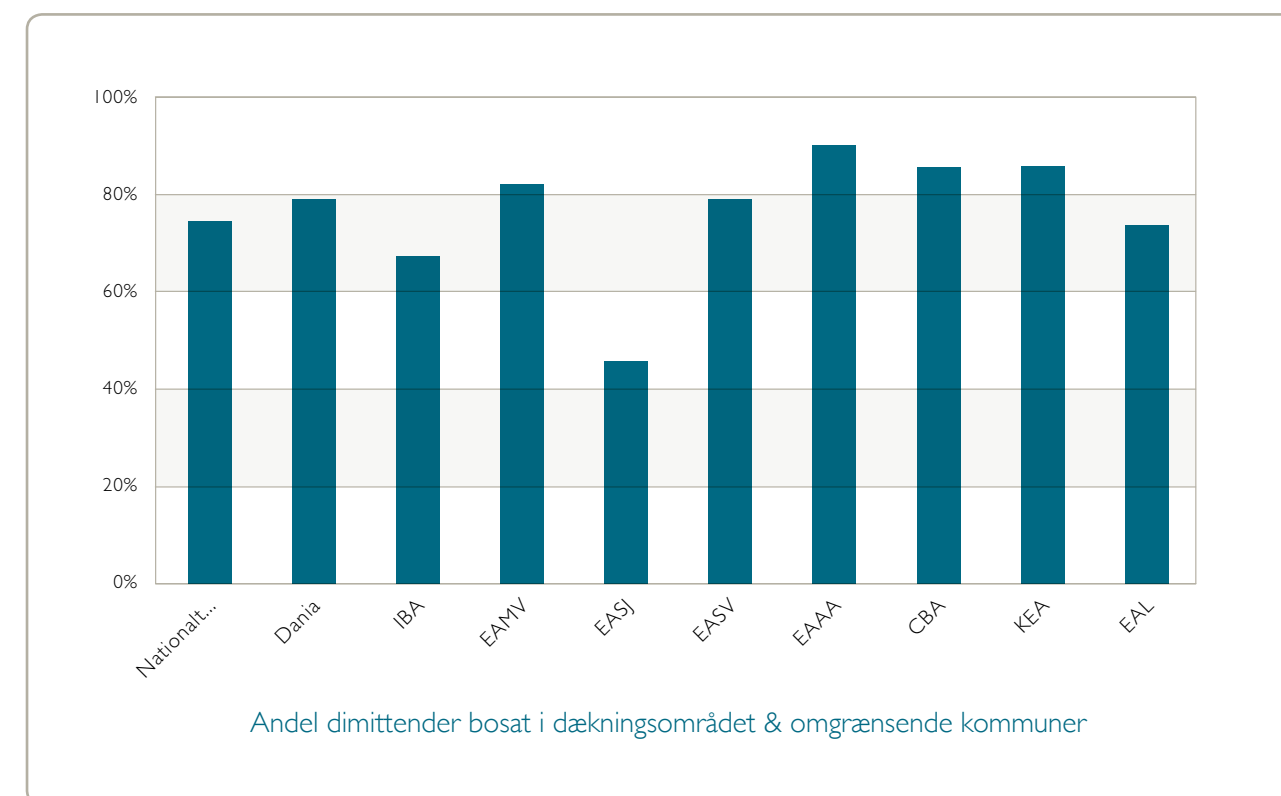

Analyse: Erhvervsakademier uddanner til regionalt arbejdsmarked

Erhvervsakademierne har til opgave at uddanne merkantile og tekniske dimittender i deres geografisk afgrænsede dækningsområder. Derfor igangsatte Danske Erhvervsakademier i efteråret 2015 en analyse af dimittenders mobilitet for bedre at kunne måle effekten af de decentrale uddannelsesudbud. Ikke mindst dimensioneringen fra 2014, hvor erhvervsakademierne bliver skåret i optaget på baggrund af nationale ledighedstal, satte skub på behovet for at dokumentere dimittendernes tilhørsforhold til dækningsområderne.

Analysen byggede på registerdata fra Danmarks Statistik, som blev bedt om at opgøre, hvor dimittenderne fra 2013 boede i 2015. Flere interessante konklusioner kunne læses i tallene for dimittendernes mobilitet.

- 74 procent af dimittenderne bor fortsat i dækningsområdet og tilgrænsende kommuner 2 år efter endt uddannelse.
- Jo længere væk akademiet ligger fra en storby, desto større andel af dimittenderne bliver boende. Således bor 87 procent af dimittenderne fra Holstebro fortsat i Midt- og Vestjylland.
- Dimittender fra de store byer flytter ikke til yderområder efter endt uddannelse. For at sikre den nødvendige arbejdskraft i alle dele af landet, er det derfor nødvendigt med et decentralt/regionalt udbud af videregående uddannelser.
- Antagelsen om, at Danmark udgør ét samlet arbejdsmarked, holder ikke for erhvervsakademiernes dimittender.

Akademierne bygger

Som selvejende, statslige institutioner har erhvervsakademierne mulighed for at bygge selv. Flere af erhvervsakademierne har haft brug for nye bygninger. Det kan skyldes ufordelagtige eller opsagte lejeaftaler, at antal studerende er stigende, og/eller at der er brug for mere tidssvarende undervisningslokaler.

Nyt og gammelt forenes på havnen i Odense

Erhvervsakademiet Lillebælt benytter lokaler 9 forskellige steder i Odense. Det har længe været et ønske at samle erhvervsakademiet mere og samtidigt få mulighed for at bygge moderne undervisningsfaciliteter til de studerende. Erhvervsakademiet Lillebælt er derfor godt i gang med at bygge på en grund kun 3 minutter fra Odense Banegård og 2 minutter fra Odense Havn, et område i stor udvikling. Byggeriet kombinerer en eksisterende bygning med en helt ny – tilsammen 20.000 m², der skal rumme 3000 studerende. Dertil kommer to store haller på 3000 m², der giver mulighed for store arrangementer, udstillinger og anderledes undervisningsforløb for de studerende. Indretningen skal reflektere mangfoldighed i læringsmiljøet med en lang række laboratorier, såvel i ordets traditionelle forstand som i betydningen praksisøvebane/læringsarena, klasserum i forskellige størrelser, individuelle og flerpersoners arbejdspladser, grupperum, loungeområder, refleksionsrum og afslapningsområder, herunder eksempelvis cafemiljø. Selve byggeprocessen inddrages i de bygningskonstruktørstuderendes undervisning. Byggeriet forventes at stå klart til indvielse og til at modtage de studerende i august 2016.

Byggeri skal fremme iværksætteri

Også i Roskilde er drømmen om at samle alle uddannelser i et samlet byggeri gået i opfyldel-

se. Erhvervsakademi Sjælland har fået tilladelse til at bygge centralt i Roskilde, kun 15 minutter fra Roskilde Station. Bygningernes areal kommer til at udgøre i alt cirka 10.000 kvadratmeter og bliver en kombination af bygninger, der hidtil har huset Teknologisk Institut, og nybyggeri på cirka 4.000 m². Den nye afdeling skal give medarbejdere og studerende et inspirerende, moderne og fagligt relevant studiemiljø, og bygningerne skal indrettes, så de fremmer iværksætteri og nytænkning. Afdelingen skal blandt andet indeholde kemiske og biologiske laboratorier, undervisningslokaler, fællesområder, kantine, produktionskøkken og administration. Byggeriet er p.t. i udbud og forventes at stå klar til brug i august 2017.

Stort uddannelsesmiljø i Kolding

Som andre erhvervsakademier har Erhvervsakademi Kolding i sine første år som selvstændig uddannelsesinstitution måttet affinde sig med at være spredt ud på forskellige adresser. Det har ikke været det bedste grundlag for at skabe identitet, fælles kultur og ikke mindst et attraktivt studiemiljø. Det er derfor besluttet at bygge et nyt samlet domicil til akademiet. Det skal danne ramme om et spændende læringsmiljø, der tager afsæt i den nyeste viden om, hvilke faktorer der understøtter læring, skabelsen af et levende socialt miljø og indbyder til et tværfagligt samspil. Forud for beslutningen ligger et ganske omfattende arbejde med at definere kravene til det kommende byggeri. Signalarkitekterne har været ansvarlige for processen, som blandt andet har omfattet workshops, interviews og observationer af de studerendes og medarbejdernes brug af de nuværende faciliteter. Det nye byggeri bliver endvidere unikt ved, at det placeres meget bynært, tæt på Koldings centrum, og

i umiddelbar nærhed til Syddansk Universitet, professionshøjskolen UC Syddanmark og Designskolen i Kolding. Dagligt vil ca. 4500 studerende have deres gang på en af disse institutioner, der vil udgøre et ganske væsentligt element i byens liv. Byggeriet bliver på ca. 10.000 m² og forventes at stå færdigt i midten af 2018.

Danske Erhvervsakademiers organisation

Bestyrelsen

Bestyrelsen har i 2015 haft fokus på implementeringen af foreningens fælles strategi og har på alle møder diskuteret fremdriften i de enkelte must win battles og indsatser. Derudover har der været et tema på hvert møde. Bestyrelsen har i løbet af året diskuteret:

- Kvalitet og relevans i uddannelserne
- Sektorens trusler og muligheder
- Erhvervsakademiernes placering i det fremtidige uddannelseslandskab
- Institutionsakkreditering og digitalisering af undervisningen på et fælles møde med rektorkollegiet

Det er i høj grad formanden for bestyrelsen, Peter Zinck, der varetager foreningens politiske relationsarbejde, og han har således haft møder med både arbejdsmarkedets parter enkeltvist og partiernes ordførere for videregående uddannelser.

Nyt medlem af bestyrelsen

Da bestyrelsesformanden på Cphbusiness har fra-trådt sin stilling, er hun også stoppet i bestyrelsen. Ny formand er Charlotte Lundblad. Hun er nordisk

og baltisk HR-direktør i it-virksomheden CSC og udpeget af Dansk Erhverv, hvor hun også sidder i bestyrelsen.

Medlemmer af bestyrelsen

Formand Peter Zinck, Erhvervsakademiet Lillebælt (udpeget af Dansk Erhverv)
Næstformand Johanne Gregersen, Erhvervsakademi SydVest (udpeget af Teknisk Landsforbund)
Henrik Salée, Københavns Erhvervsakademi (udpeget af Dansk Industri)
Charlotte Lundblad, Cphbusiness (udpeget af Dansk Erhverv)
Susanne Lundvald, Erhvervsakademi Sjælland (udpeget af Vækstforum/Regionsrådet)
Jørn Pedersen, Erhvervsakademi Kolding (selvsuppleret, Kolding Kommune)
Tage Hjortkjær, Erhvervsakademi Midtvest (udpeget af Uddannelsescenter Holstebro)
John Jeppesen, Erhvervsakademi Dania (udpeget af Dansk Erhverv)
Finn Lund Andersen, Erhvervsakademi Aarhus (udpeget af Dansk Erhverv)

Rektorkollegiet

Rektorkollegiet består af alle rektorerne fra erhvervsakademierne, og de har i 2015 ligesom bestyrelsen haft fokus på strategien. De følger implementeringen tæt, ligesom det er rektorkollegiet, der træffer beslutninger om eventuelle større bevillinger til enkeltindsatser og om indsatsernes retning, hvis det er påkrævet.

Derudover diskuterer rektorkollegiet løbende aktuelle uddannelses- og institutionspolitiske spørgsmål. Rektorkollegiet har i løbet af året for eksempel diskuteret konsekvenserne af besparelserne på finansloven, styrkelse af samarbejde med de øvrige uddannelsessektorer, særligt professionshøjskolerne, og har igangsat et tværinstitutionelt arbejde om fælles online ressourcer.

Cirka 4 gange om året mødes rektorkollegiet med repræsentanter for Uddannelses- og Forskningsministeriet for at diskutere aktuelle politiske emner og afklare sager af fælles interesse. I 2015 har rektorkollegiet desuden været inviteret til møde hos den nye minister, Esben Lunde Larsen (V), og haft møde med Christine Antorini (S), der er ny formand for Folketingets Uddannelses- og Forskningsudvalg.

Udvalg og netværk

Danske Erhvervsakademier har en række udvalg og netværk. De faste udvalg har fået et kommissorium af rektorkollegiet, vælger en formand og har en tilknyttet rektor. Netværkene drives i regi af sekretariatet og har en mindre formel organisering. Efter at have eksisteret cirka 1 ½ år valgte rektorkollegiet at ændre netværket for forskning og udvikling til et forskningspolitisk udvalg. Læs mere om det i afsnittet om det forskningspolitiske arbejde.

Rektorkollegiet har dermed tre faste udvalg:

- Kvalitetsudvalget. Formand: Lis Schapiro, kvalitetschef, Erhvervsakademi Sjælland
- Internationalt Udvalg. Formand: Eva Valcke, chef KEA studieservice, Københavns Erhvervsakademi
- Forskningspolitisk udvalg. Formand: Hanne Troels Jensen, forsknings- og innovationschef, Erhvervsakademi Aarhus

Ud over de 3 faste udvalg har rektorkollegiet nedsat en række netværk for at styrke det tværgående arbejde på tværs i sektoren og sikre erfaringsudveksling. Der er følgende netværk:

- **HR-netværket** sikrer videndeling i forhold til lektorbedømmelser, OK13, ansættelsesretlige forhold med mere. HR-netværket mødes ca. en gang om måneden, og cirka 3 gange om året foregår det hos advokatfirmaet Plesner, der afholder seminarer om HR-relevante emner som for eksempel regler for afskedigelser, væsentlige stillingsændringer, konsulentkontrakter og lignende.
- **PR-netværket** har fokus på implementeringen af strategiens must win battle om synlighed og har fået udarbejdet en kendskabsanalyse for erhvervsakademierne. Netværket diskuterer muligheden for fælles medieovervågning og erfaringsudveksler, og det er medlemmer, der står for en stor del af nyhederne på Danske Erhvervsakademiers hjemmeside. For at sikre fremdrift i indsatserne om synlighed mødes netværket nu 4 gange om året.
- **Ressourcechefernes netværk** har i løbet af året lagt hovedvægten på arbejdet med at indgå en aftale med et advokathus om juridisk rådgivning til erhvervsakademisektoren (se boksen). Netværket har derudover forholdt sig kritisk til Deloittes rapport om omkostningerne ved at udbyde uddannelser og vil indgå i det kommende arbejde med at lave et nyt tilskudssystem. Netværkets medlemmer indgår i arbejdet om overgangen til et nyt studieadministrativt system, SIS.

Fælles aftale om juridiske tjenesteydelser

For at få bedre priser og større kvalitet i den faglige betjening er erhvervsakademierne gået sammen om at gennemføre et udbud af juridiske tjenesteydelser. Det er usædvanligt i uddannelsessektoren, men der var enighed i netværket af resourcechefer om, at sektoren kunne opnå store fordele ved at gå sammen i et udbud og få en leverandør med kendskab til sektoren og dens forhold.

Resultatet er blevet en aftale med advokatfirmaet LETT, som har kontorer i København og Aarhus. Med aftalen følger en gratis hotline direkte til LETT's faglige specialister, som kan bruges af alle de ni erhvervsakademier. LETT vil løbende videndele med erhvervsakademierne om juridiske løsninger og afgørelser, så der kun skal betales for en ny løsning en gang.

Danske Erhvervsakademier deltager i en række udvalg, arbejdsgrupper mm. i eksternt regi, blandt andet

- Rådet for Erhvervsakademiuddannelser og Professionsbacheloruddannelser (REP)
- Bologna ekspertgruppe
- Dansk Studiefonds Bestyrelse
- Styregruppen for Study in Denmark
- Kontaktudvalget for uddannelsesstatistik
- Danmarks Evalueringsinstituts repræsentantskab

Vil du vide mere?

På www.danskeerhvervsakademier.dk kan du se medlemmer, formænd og kommissorier for de faste udvalg, og hvem der deltager i netværkene.

Udviklingsrådet for erhvervsakademisektoren

Formandskabet for Udviklingsrådet

Rasmus Øyrabø Jacobsen, LO

Mette Fjord Sørensen, Dansk Erhverv

Peter Zinck, formand Danske Erhvervsakademier

Medlemmer af Udviklingsrådet

Thea Wanning, DI (er stoppet)

Ravi Sejling, FA

Sidse Frich Thygesen, Dansk Byggeri (afløst af Jacob Krohn-Rasmussen 1. december 2015)

Martin Grønbæk Jensen, HK

Tina Voldby, Tekniq

Erling Jensen, Dansk Metal

Martin Liebing Madsen, FTF

Birgitte Grum-Schwensen, TL

Jacob Sloth Petersen, KL (er stoppet)

Johanne Gregersen, næstformand Danske Erhvervsakademier

Niels Egelund, formand Danske Erhvervsakademiers rektorkollegium

Christian Mathiasen, næstformand Danske Erhvervsakademiers rektorkollegium

Udviklingsrådet for erhvervsakademisektoren har i 2015 holdt 4 møder; hvor medlemmerne blandt andet har diskuteret dimensionering, uddannelsernes relevans, uddannelseszoom, uddannelseskvalitet og tilskudssystemet for de videregående uddannelser. Formandskabet tilstræber, at der deltager eksterne oplægsholdere på møderne, som kan give input og inspiration til rådets diskussioner. Således har formand for Danske Erhvervsakademiers kvalitetsudvalg, Lis Schapiro deltaget med oplæg om, hvordan erhvervsakademierne arbejder med at sikre uddannelsernes relevans, og kvalitetschef på KEA

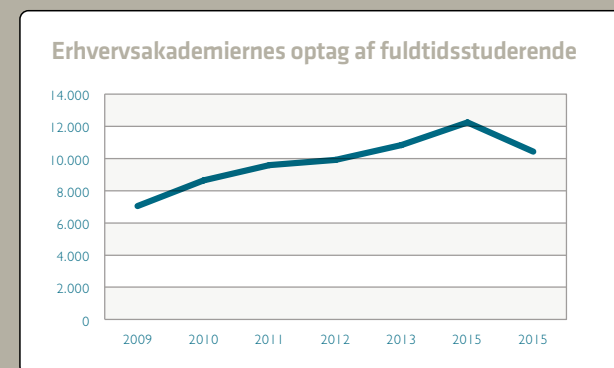
Miriam Skjalm Lissner og uddannelseschef Morten Haargaard Pedersen, KEA DESIGN, har deltaget med oplæg om deres perspektiv på kvalitetsarbejdet. På Udviklingsrådets sidste møde i 2015 var hovedtemaet tilskudssystemet, og her gav resourcedirektør på KEA Jesper Rasmussen en introduktion til det nuværende taxametersystem, hvorfor det blev indført og styringsmekanismerne. Derefter perspektiverede to konsulenter fra Damvad Analytics med internationale erfaringer fra Norge, Sverige og Holland.

Vil du vide mere?

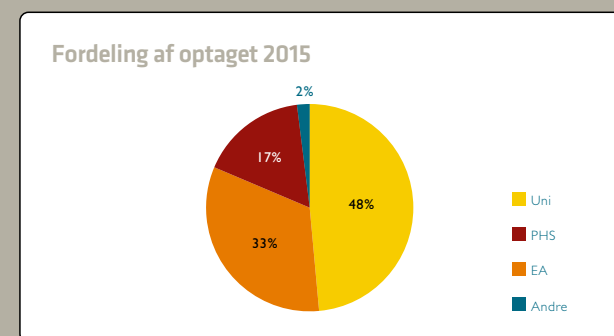
Læs mere om Udviklingsrådet på danskeerhvervsakademier.dk/udviklingsradet-for-erhvervsakademisektoren. Læs også om det forudgående samarbejde mellem arbejdsmarkedets parter og erhvervsakademierne om fremtidssikring af sektoren danskeerhvervsakademier.dk/ea2015/

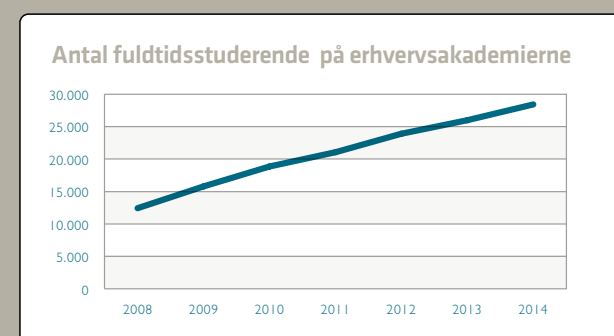
Sektoren i tal

Kilde: Uddannelses- og forskningsministeriet 2. runde sommeroptag, 1. okt. 2015

Kilde: Uddannelses- og forskningsministeriet, sommeroptag, KOT-tallene

Kilde: Databanken, Undervisningsministeriet

Uddannelse og studerende

Indførelsen af dimensionering på uddannelser, der blev præsenteret i efteråret 2014 med virkning fra optaget i efteråret 2015, kan nu ses i antallet af optagne på erhvervsakademiuddannelserne. Faldet i antal optagne fra 2014 til 2015 er således på 1821 optagne. Men selv med dette fald i antal optagne studerende har erhvervsakademierne i en periode over de seneste seks år øget optaget af studerende med 48 procent. Nedenstående tal og grafer omfatter ikke vinteroptag eller optaget på top opuddannelserne, men alene sommeroptaget på erhvervsakademiuddannelserne gennem den koordinerede tilmelding (KOT).

Erhvervsakademierne er den sektor, der i forhold til størrelsen er ramt hårdest af dimensioneringen af videregående uddannelser. Professionshøjskolerne og de kunstneriske uddannelser var nemlig allerede underlagt restriktion i optaget. Således minskes erhvervsakademiernes andel af de optagne også fra 19 procent i 2014 til 17 procent i 2015.

Antallet af studerende er steget kraftigt over de seneste år. Faldet i antal optagne fra 2014 til 2015, der endnu ikke kan aflæses i de officielle statistikker for bestanden af studerende, påvirker samlet set ikke antallet af studerende meget, sammenholdt med den konstante stigning i antallet af studerende fra 2008-2014.

Fremdrift

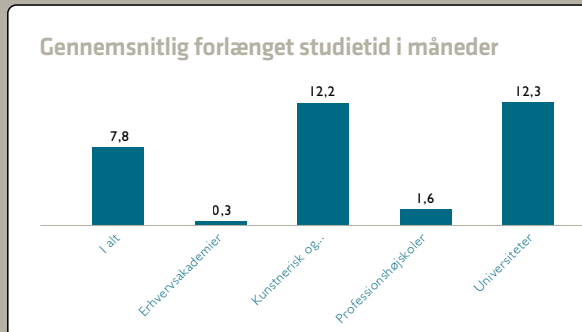
I 2014 og 2015 har debatten om studietid, initieret af fremdriftsreformen og den politiske debat, fyldt meget i den videregående uddannelsesverden. Ikke mindst universiteterne har haft store udfordringer med reformen, der nu også er ændret. Problemet med at få studerende igennem på normeret tid eller med så kort forsinkelse som muligt er ikke et problem, der påvirker erhvervsakademierne i nævneværdig grad. En opgørelse over den gennemsnitlige forlængede studietid fra Uddannelses- og Forskningsministeriet viser, at erhvervsakademierne er den institutionstype, der bedst klarer opgaven.

EUD-optag over tid

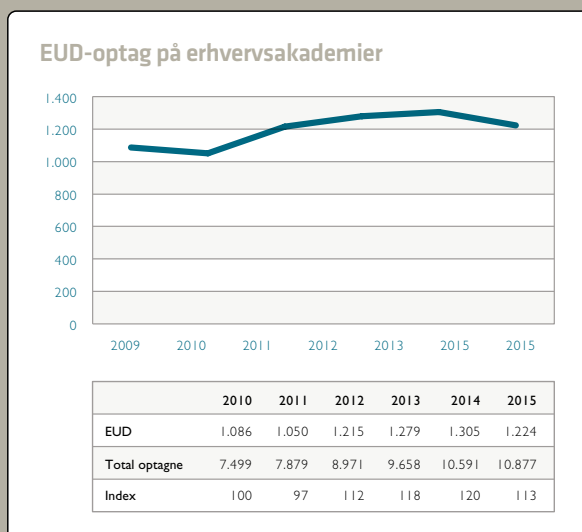
Optaget af studerende med EUD-baggrund er svingende på erhvervsakademierne. Bortset fra et enkelt år, i 2011, har alle år ligget over niveauet fra 2010. I 2015 optog erhvervsakademierne således 13 procent flere med en EUD-baggrund end i 2010. Også i forhold til det samlede optag af studerende følger populationen af EUD'ere pænt med, selvom deres værdi på arbejdsmarkedet i gode tider kan holde nogle fra at tage et par ekstra år på skolebænken.

Efter- og videreuddannelse

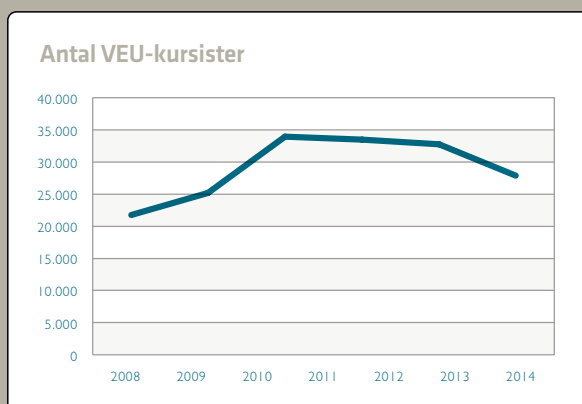
Antallet af kursister på erhvervsakademiernes er fladet en smule fra højdepunktet i 2011, fra 33.913 til 27.903 i 2014. Set over en 6-årig periode er der sket en stigning på 28 procent, hvilket svarer til ca. 6000 kursister. Med erhvervsakademiernes efter- og videreuddannelsesaktiviteter, der primært er rettet mod den private sektor, spiller virksomhedernes vilkår ind både i forhold til at kunne undvære medarbejdere i opgangstider og kunne investere i deres kompetencer i nedgangstider.

Kilde: Uddannelses- og forskningsministeriet (2014)

Kilde: Uddannelses- og forskningsministeriet, KOT

Kilde: Databanken, Undervisningsministeriet

Fakta om erhvervsakademierne

Københavns Erhvervsakademi

Grundlagt: KEA blev etableret i 2008 gennem en fusion af korte og mellemlange videregående uddannelser fra Københavns Tekniske Skole, BEC Design, BEC Management, TEC og CPH WEST.

Sted: København

Ansatte årsværk: 486

Bruttoomsætning 2014: 422,4 mio. kr.

Optag 31.7.2015: 1413

Stå fuldtid: 3918

STÅ deltid: 612

Dimittender 2014: 1531

Rektor: Ingo Østerskov

Bestyrelsesformand: Henrik Salée

Hjemmeside: www.kea.dk

Cphbusiness

Grundlagt: Cphbusiness blev i efteråret 2008 dannet af erhvervsskolerne Niels Brock, Handelsskolen København Nord, Hotel- og Restaurantskolen og Erhvervsskolen Nordsjælland.

Sted: København, Lyngby og Hillerød

Ansatte årsværk: 362

Bruttoomsætning 2014: 326,8 mio. kr.

Optag 31.7.2015: 2172

STÅ fuldtid: 3859

STÅ deltid: 1119

Dimittender 2014: 1615

Rektor: Ole Gram-Olesen

Bestyrelsesformand: Charlotte Lundblad

Hjemmeside: www.cphbusiness.dk

Erhvervsakademi Sjælland

Grundlagt: Erhvervsakademi Sjælland er dannet af ni erhvervsskolars tidligere akademiaktiviteter, og erhvervsakademiets medarbejdere blev virksomheds-overdraget herfra. Pr. 1. januar 2012 blev Erhvervsakademi Sjælland en ny, selvstændig institution.

Sted: Køge, Nykøbing F, Roskilde, Næstved, Slagelse

Antal ansatte årsværk: 256

Bruttoomsætning 2014: 225,4 mio. kr.

Optag 31.7.2015: 1319

STÅ fuldtid: 2294

STÅ deltid: 502

Dimittender 2014: 932

Rektor: Ulla Skaarup

Bestyrelsesformand: Susanne Lundvald

Hjemmeside: www.easj.dk

Erhvervsakademiet Lillebælt

Grundlagt: Erhvervsakademiet Lillebælt blev etableret den 1. oktober 2008 ved en sammenlægning af de videregående uddannelser, der før hørte under Tietgenskolen, Syddansk Erhvervsskole Odense-Vejle, Kold College og Vejle Handelsskole. Pr. 1. januar 2012 blev der gennemført en overførsel af medarbejdere og dermed skabt en 'classic' model.

Sted: Odense og Vejle

Ansatte årsværk: 284

Bruttoomsætning 2014: 262,7 mio. kr.

Optag 31.7.2015: 1487

STÅ fuldtid: 2931

STÅ deltid: 387

Dimittender 2014: 1144

Rektor: Jens Mejer Petersen

Bestyrelsesformand: Peter Zinck

Hjemmeside: www.eal.dk

Erhvervsakademi Kolding

Grundlagt: Erhvervsakademi Kolding blev 1. august 2012 skilt ud som en selvstændig institution fra The International Business College, og fra 1. januar 2013 overgik afdelingen for videregående uddannelser på Hansenberg også til erhvervsakademiet.

Sted: Kolding

Ansatte årsværk: 121

Bruttoomsætning 2014: 115,5 mio. kr.

Optag 31.7.2015: 629

STÅ fuldtid: 1006

STÅ deltid: 388

Dimittender 2014: 428

Rektor: Niels Egelund

Bestyrelsesformand: Jørn Pedersen

Hjemmeside: www.iba.dk

Erhvervsakademi SydVest

Grundlagt: Erhvervsakademi Sydvest blev dannet 1. oktober 2008 ved en sammenlægning af de videregående uddannelser på EUC Vest. EUC Syd og Esbjerg Handelsskole. Den endelige udspaltning fra de tre skoler blev gennemført 1. januar 2011.

Sted: Esbjerg og Sønderborg

Ansatte årsværk: 108

Bruttoomsætning 2014: 108,2 mio. kr.

Optag 31.7.2015: 649

STÅ fuldtid: 986

STÅ deltid: 367

Dimittender 2014: 389

Rektor: Henrik Larsen

Bestyrelsesformand: Johanne Gregersen

Hjemmeside: www.easv.dk

Erhvervsakademi Midtvest

Grundlagt: Erhvervsakademi Midtvest blev etableret den 1. januar 2009 ved en fusion af de kortere videregående uddannelser fra henholdsvis Uddannelsescenter Herning, Holstebro Tekniske Skole og Holstebro Handelsskole. Spaltningen blev godkendt af Undervisningsministeriet med ikrafttræden fra 1. januar 2011.

Sted: Herning og Holstebro

Ansatte årsværk: 69

Bruttoomsætning 2014: 59,4 mio. kr.

Optag 31.7.2015: 357

STÅ fuldtid: 642

STÅ deltid: 87

Dimittender 2014: 227

Rektor: Henriette Slebsager

Bestyrelsesformand: Tage Hjortkjær

Hjemmeside: www.eamv.dk

Erhvervsakademi Dania

Grundlagt: Erhvervsakademi Dania blev grundlagt i 2009 ved en udspaltning fra erhvervsskolerne Viden Djurs i Grenaa, Mercantec i Viborg, Skive Handelsskole, Skive Tekniske Skole, Mariager Fjord i Hobro, Handelsskolen Silkeborg, Tradium i Randers, Den Jyske Haandværkerskole i Hadsten og Learnmark i Horsens.

Sted: Grenaa, Hadsten, Hobro, Horsens, Randers, Silkeborg, Skive og Viborg

Ansatte årsværk: 157

Bruttoomsætning 2014: 126,7 mio. kr.

Optag 31.7.2015: 1217

STÅ fuldtid: 1601

STÅ deltid: 235

Dimittender 2014: 627

Rektor: Lis Randa

Bestyrelsesformand: John H. Jeppesen

Hjemmeside: www.eadania.dk

Erhvervsakademi Aarhus

Grundlagt: Erhvervsakademi Aarhus blev grundlagt i 2009 ved en udspaltning fra Århus Købmandsskole, og efterfølgende udspaltning fra Aarhus Tech og Jordbrugets UddannelsesCenter i 2011.

Sted: Aarhus

Ansatte årsværk: 337

Bruttoomsætning 2014: 312,8 mio. kr.

Optag 31.7.2015: 1634

STÅ fuldtid: 2855

STÅ deltid: 509

Dimittender 2014: 1191

Rektor: Christian Mathiasen

Bestyrelsesformand: Finn Lund Andersen

Hjemmeside: www.eaaa.dk

Fuldtidsuddannelser 2015

	EASV	EAMV	Dania	EAAA	IBA	EAL	EASJ	KEA	CBA
Erhvervsakademiuddannelser									
Administrationsøkonom			X				X		
Automationsteknolog			X	X		X		X	
Autoteknolog			X	X		X	X		
Byggekoordinator	X	X		X		X		X	
Byggetekniker	X					X	X	X	
Datamatiker	X	X	X	X		X	X	X	X
Designteknolog	X							X	
Driftsteknolog offshore	X								
E-designer					X			X	
Energiteknolog			X			X		X	
Finansiel Controller				X	X	X			X
Finansøkonom	X	X	X	X	X	X	X		X
Handelsøkonom			X			X	X		X
Installatør	X	X	X			X	X	X	
It-teknolog			X	X		X		X	
Jordbrugsteknolog				X		X	X		
Kort- og landmålingstekniker								X	
Laborant		X		X		X	X		X
Logistikøkonom			X			X	X		X
Markedsføringsøkonom	X	X	X	X	X	X	X		X
Miljøteknolog				X					X
Multimediedesigner	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Procesteknolog		X				X	X		
Produktionsteknolog	X	X	X		X	X	X	X	
Serviceøkonom	X	X	X	X		X	X		X
Professionsbacheloruddannelser									
Bygningskonstruktør	X			X		X	X	X	
Design og business	X							X	
Digital konceptudvikling		X		X		X	X	X	
Finans				X	X	X			X
Have- og parkingeniør							X		
Innovation og entrepreneurskab				X		X	X		X
International handel og markedsføring	X	X		X	X	X	X		X
International hospitality management			X			X			X
Jordbrugsvirksomhed				X		X	X		
Laboratorie-, fødevarer- og procesteknolog				X		X			
Optometri			X					X	
Produktudvikling og teknisk integration				X		X		X	
Smykker, teknologi og business								X	
Softwareudvikling	X			X		X		X	X
Sportsmanagement						X			X
Teknisk manager offshore	X								
Webudvikling	X			X	X	X	X	X	X
Økonomi og it				X				X	

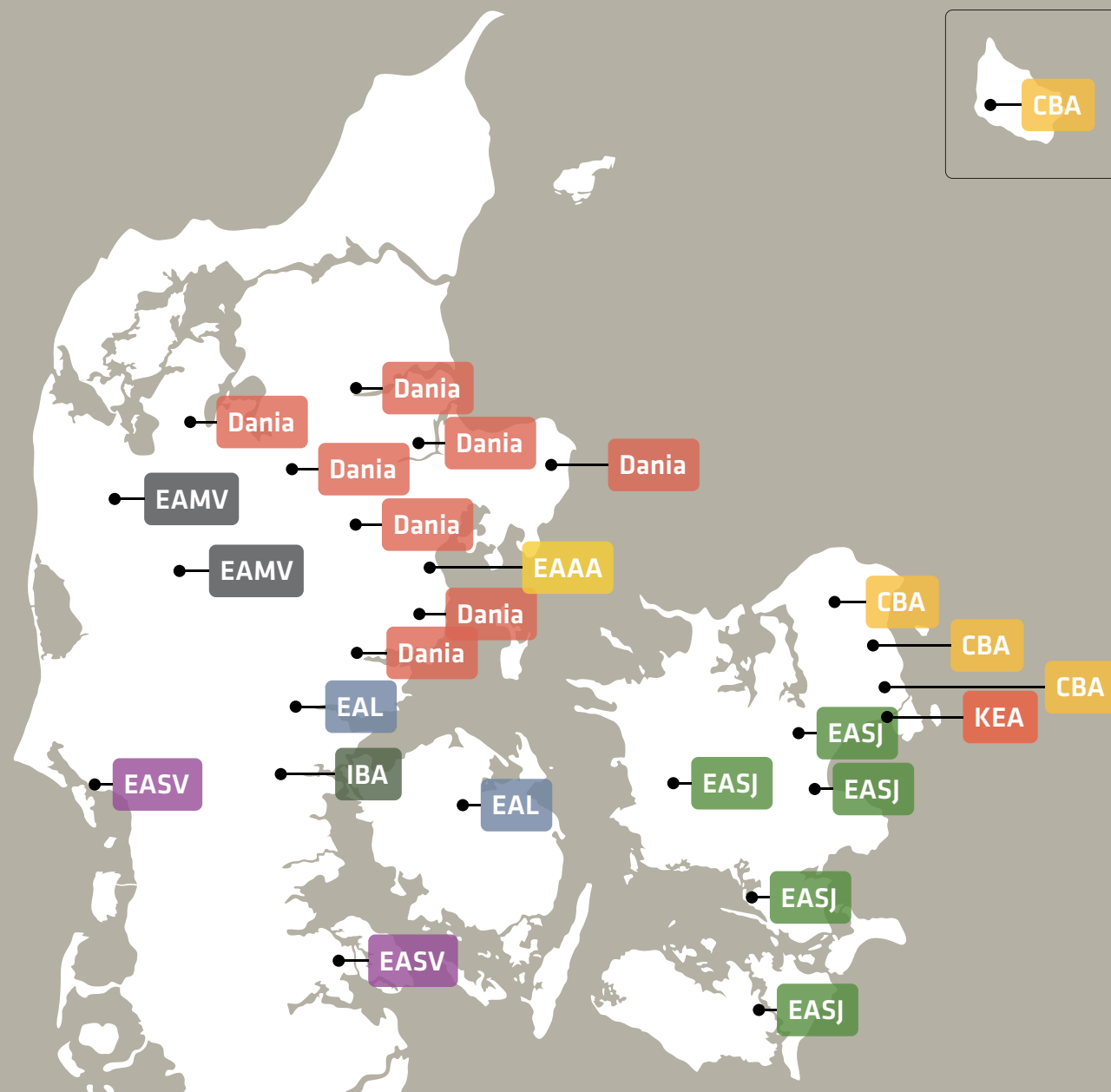
Deltidsuddannelser 2015

	EASV	EAMV	Dania	EAAA	IBA	EAL	EASJ	KEA	CBA	Smart-Learning
Akademiuddannelser										
Energiteknolog		X	X			X		X		
Ernæring		X					X			
Finansiel rådgivning	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Human Resources				X	X	X		X		X
Hygiejne og rengøring							X			
Informationsteknologi	X	X		X	X	X	X	X	X	X
Innovation, produkt og produktion	X	X		X	X	X	X	X	X	X
International handel og markedsføring	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
International transport og logistik	X	X		X	X	X	X		X	X
Kommunikation og formidling	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Proces-, laboratorie- og fødevareteknologi		X		X		X	X			
Ledelse	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Oplevelsesøkonomi		X	X						X	X
Retail	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Skatter og afgifter				X		X			X	
Sundhedspraksis		X		X	X	X	X	X		
Velfærdsteknologi		X			X	X				
Økonomi og ressourcestyring	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Diplomuddannelser										
Bioteknologi, procesteknologi og kemi							X			
E-konceptudvikling								X		
Ledelse				X			X	X	X	X
Merkantil diplomuddannelse	X			X	X	X			X	
Softwareudvikling	X			X		X			X	
Vurdering				X		X				
Webudvikling				X		X				X

Hvem udbyder hvad?

Udbudssteder

Udgivet af Danske Erhvervsakademier
Februar 2016. Trykt i 500 eksemplarer

Fotos: Venligst udlånt af erhvervsakademierne
Layout: Jens Raadal
Tryk: Sangill Grafisk

